

STORTINGET

Innst. 146 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Redegjørelse av olje- og energiministeren om Equinor ASAs virksomhet i USA og statens eieroppfølging

Til Stortinget

Bakgrunn

Olje- og energiminister Tina Bru anmodet i brev av 28. mai 2020 om å få gi en redegjørelse for Stortinget om Equinor ASAs virksomhet i USA. På denne bakgrunn holdt olje- og energiminister Tina Bru den 10. juni 2020 en redegjørelse i Stortinget om Equinor ASAs virksomhet i USA og statens eieroppfølging. Stortinget vedtok den 11. juni 2020 å sende redegjørelsen til energi- og miljøkomiteen for behandling. Det ble videre besluttet at næringskomiteen skal få utkast til innstilling til uttalelse.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Leif Erik Egaas, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Terje Halleland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De

Grønne, Une Bastholm, viser til at Equinor, tidligere Statoil, har hatt virksomhet i USA siden 1987. Fra midten av 1990-tallet har selskapet jobbet for å bygge opp tilstedeværelse og aktivitet i Texas og i Mexicogulften. Etter børsnoteringen i år 2000 ble det gjennom behandlingen i Stortinget av fusjonen mellom Statoil og Hydro, St.prp. nr. 60 (2006–2007), uttalt at det var et ønske om å legge til rette for at selskapet skulle kunne utvikle sin internasjonale aktivitet. Komiteen viser til at Equinor på 2000-tallet begynte en omfattende ekspansjon med oppkjøpsaktivitet, og ble i 2007 slått sammen med Hydro for nettopp å styrke sine internasjonale muligheter for videre utvikling. Øking av reserver og ressursbase ble vurdert som særlig viktig for videre vekst.

Komiteen viser til at mye av oppkjøpet av virksomhet på land i USA ble gjort i en tid med særlig høye olje- og gasspriser. Oljeprisfallet i 2014 slo hardt inn i verdensøkonomien, og det påvirket også selskaper i petroleumssektoren som hadde lagt en høyere pris til grunn for sin virksomhet. Dette gjaldt for Equinor (dåværende Statoil) på samme måte som for deres konkurrenter.

Komiteen viser til at 2014 samtidig var året der man begynte å se tegn i form av bekymringsmeldinger knyttet til selve økonomistyringen i Equinors USA-virksomhet som sådan. Komiteen viser til Finanstilsynets brev (vedlagt innstillingen) til styret i Equinor datert 10. mars 2014, der det meldes om at Finanstilsynets kontroll av enkelte deler av selskapets konsernårsregnskap for 2012 avdekket tre feil i regnskapet som de ba selskapet rette opp. De tre feilene Finanstilsynet pekte på, er knyttet til 1) praksis ved nedskrivingstest av ikke-finansielle eiendeler og beregningen av gjenvinnbart beløp, 2) praksis for fastsettelse av vurderingsenhet for

ukonvensjonelle, landbaserte eiendeler, og 3) avsetning for tapskontrakter for importkapasitet ved Cove Point – terminalen i Maryland i USA som ble gjort i Q1-2013.

I 2017 stilte Riksrevisjonen i deres kontroll med forvaltningen av statlige selskaper 2017 spørsmål om lønnsomheten til selskapets utenlandsinvesteringer og Olje- og energidepartementets (OED) oppfølging av Equinors internasjonale virksomhet. Spørsmålet ble besvart av departementet, og Riksrevisjonen kunne informere om at saken var avsluttet.

Komiteen merket seg at Dagens Næringsliv forsommeren 2020 slo opp en serie artikler som hevdet at situasjonen rundt Equinors USA-virksomhet hadde vært betydelig mer alvorlig enn det som tidligere hadde vært offentlig kjent. Komiteen viser til at det gjennom artiklene framkom at bakgrunnen for oppslagene var todelt. For det første at Equinor har tapt 20,4 mrd. dollar på sine USA-investeringer, delvis grunnet at tidligere svært optimistiske anslag om fremtidig oljepris ikke hadde slått til. Dette beløpet ble senere oppjustert til 21,5 mrd. dollar av Equinor selv. For det andre, og kanskje vel så alvorlig, hadde det ifølge oppslagene vært svak økonomisk styring, dårlig regnskapsførsel og manglende helhetlig oversikt over USA-segmentet.

Komiteen viser til at oppslagene utløste en rekke spørsmål fra Stortinget til olje- og energiministeren. Den 10. juni 2020 holdt olje- og energiminister Tina Bru en redegjørelse om Equinors USA-virksomhet og statsrådens befatning med dette for Stortinget. Komiteen viser til at det kun er statsrådets redegjørelse for Stortinget som er grunnlaget og rammen for saken energi- og miljøkomiteen nå har til behandling. Komiteen viser til at det i redegjørelsen ble påpekt at:

«... deler selskapets egen vurdering av at den forretningskulturen som tidligere har vært i deler av USA-virksomheten, ikke har vært akseptabel»,

og at

«Styret og selskapets ledelse har et stort ansvar overfor alle aksjeeiere, ansatte og andre interessenter for å gjøre sitt aller ytterste for unngå at slike situasjoner som den i USA oppstår i fremtiden.»

Komiteen har merket seg at etter statsrådets redegjørelse i Stortinget satte Equinors styre ned et utvalg ledet av PWC, som la frem en rapport, «Equinor in the USA: review of Equinor's US onshore activities and learnings for the future». Rapporten ble publisert 9. oktober 2020. I rapporten omtales alle de røde revisjonsrapportene, der fargen rød er kode for den høyeste alvorlighetsgraden for økonomiske avvik, knyttet til USA og den øvrige internasjonale virksomheten tilbake til 2012, oppkjøpet av Brigham Exploration i 2011 og andre relevante transaksjoner, herunder hvilken læring selskapet har gjort, og hvordan dette er implementert i

virksomheten. Gjennomgangen så også på styrets oppfølging av den internasjonale virksomheten.

Komiteen har merket seg at hovedfunnene i PWC-rapporten slår fast at Equinors vekststrategi hadde gått på bekostning av verdiskapning og kontroll, og at aktiviteten i den landbaserte virksomheten økte raskere enn det det kritiske støttesystemet kunne håndtere. Videre slår rapporten fast at selskapets oppfølging burde vært sterkere, og i større grad reflektert risikobildet ved denne virksomheten. Det fremkommer at ledelsen hadde begrenset erfaring innenfor landbasert virksomhet i USA, og det var manglende kontinuitet i sentrale roller. Dette hadde i sin tur en negativ påvirkning på selskapets oppfølging og drift av denne virksomheten.

Komiteen har merket seg selskapets opplysninger om at det, etter at alarmklokkene gikk i 2014, er blitt iverksatt en rekke forbedringstiltak, og at de mener at internkontrollen i USA i dag er vesentlig forbedret.

Komiteen viser til at Stortingets oppdrag har vært å få redegjort fra regjeringen om hvordan hovedeieren, staten v/Olje- og energidepartementet, har forholdt seg til det som er blitt beskrevet som en aggressiv vekststrategi og en økende innsikt etter 2014 om problemene i økonomistyringen i Equinors USA-segment. Komiteen viser til at for å belyse departementets oppfølging av selskapet gjennom eierdialogen ble det avholdt en åpen høring i energi- og miljøkomiteen den 3. november 2020, hvor nåværende og tidligere statsråder i Olje- og energidepartementet ble invitert for å redegjøre om eierdialogen mellom staten og styret i Equinor. Til høringen ble også tidligere og nåværende konsernleder og styreleder i Equinor invitert for å belyse de ansvarlige statsrådenes oppfølging av eierskapet sett fra selskapets ståsted. Komiteen viser til at det gjennom høringen var viktig å få opplyst om hvordan OED sørget for at statens forventninger til selskapet er blitt kommunisert, hva OED fikk vite underveis om forholdene i USA, og hva departementet foretok seg basert på den informasjonen de har fått.

Komiteen vil understreke at det er bred enighet om prinsippene for profesjonell eierstyring. Eiermakten skal i første rekke utøves på generalforsamlingen, gjennom valg til styre, og gjennom åpenhet om mål og ambisjoner for selskapene man eier. Eierne i selskaper der staten er deleier, skal likebehandles. Komiteen viser til at prinsippene for god eierstyring, som er nedfelt i eierskapsmeldingen Meld. St. 8 (2019–2020), samtidig slår fast at staten skal opptre som en ansvarlig eier som skal vurdere selskapets måloppnåelse og arbeid underveis, herunder lønnsomhetsutviklingen. Dette medfører tydelige forventninger til ansvarlig virksomhet, åpenhet og rapportering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at det er svært viktig at staten opptre som en ansvarlig eier av selskaper som Equinor. Som eierdepartement må Olje- og energidepartementet (OED) vurdere selskapets måloppnåelse, herunder lønnsomhetsutviklingen. Flertallet mener at dette også må inkludere at man har tydelige forventninger til ansvarlig virksomhet, åpenhet og rapportering.

Det er flertallets syn at selskapet selv burde ha vist mer åpenhet om resultater og gitt mer informasjon om større utfordringer som selskapet har møtt i sin virksomhet i USA. Flertallet mener også at oppfølgingen fra departementets side kunne vært tettere, særlig etter at man var blitt informert om svikten i økonomistyringen i USA-segmentet. Flertallet mener også at det er viktige læringspunkter i denne saken for statens framtidige eierutøvelse. Flertallet registrerer likevel og er tilfreds med at selskapet allerede har tatt og tar berettiget kritikk for det som har skjedd. Flertallet støtter og forventer en åpnere rapportering på både geografiske områder og forretningsområder i fremtiden.

Flertallet viser til at Finanstilsynet gjennom sitt brev til styret i Equinor, daværende Statoil, hadde anbefalt at selskapet burde rapportere på USA som eget segment allerede i 2014. Flertallet viser til at det under komiteens høring i saken fremkom at dette ikke ble tatt til følge den gang, og det ser ut til å finnes få spor av at regjeringen ved OED aktivt fulgte opp denne viktige anbefalingen i eierdialogen med Equinor. Flertallet viser til at tapstallene fra USA bare var svært indirekte rapportert i selskapets årsrapporter. Flertallet viser til at først i år, seks år etter, har Equinor gjort som Finanstilsynet anbefalte. Flertallet er også kritiske til at man ikke tydeligere fulgte opp de bekymringer for lønnsomheten i Equinors utenlandsvirksomhet som Riksrevisjonen ga uttrykk for i 2017.

Flertallet mener det inntrykket som har festet seg gjennom arbeidet med denne saken, er at staten, på tross av å være hovedeier, har vært blant de mer passive eierne av Equinor. Flertallet viser til at eierstyringsdialogen ikke bare skal være en kanal for informasjon og passivt samtykke slik det tilsynelatende ser ut til å ha vært de siste årene, men også en reell toveis dialog mellom eier og eid selskap. Flertallet viser særlig til at det tross direkte spørsmål i høringen ikke kom fram noe eksempel der noe sentralt forhold ved selskapets handlingsmåte hadde blitt endret på som konsekvens av eierdialogen.

Flertallet stiller seg fullt og helt bak prinsippene om god statlig eierstyring. Flertallet viser til at prinsippene innebærer full åpenhet, likebehandling mellom eiere, og at eierskapet skal utøves gjennom generalforsamling, valg til styret og offentlig kunngjorte mål og ambisjoner for eierskapet. Flertallet slår samtidig fast at dette imidlertid ikke betyr det samme som «arm-

lengdes avstand». Flertallet viser til at det ikke er noen motsetning mellom god eierstyring i tråd med nevnte prinsipper på den ene siden, og en tydelig eierstyring når det gjelder ansvarlighet, sunn økonomistyring, måloppnåelse og eksplisitte krav til ESG (miljø, sosiale forhold og styring). Flertallet mener tvert om at dette er en type forventninger også private eiere stadig tydeligere gir uttrykk for til selskapene de eier.

Flertallet mener at det i framtida trengs en tydeligere hånd på denne eierstyringen, ikke minst hvis vi skal lykkes i å ruste Equinor til å bli en viktig og framtidsrettet motor for nyindustrialiseringen av Norge inn i fornybaralderen på veien mot et klimanøytralt samfunn.

Flertallet mener det er grunn til å ta inn over seg alvoret i saken, og at dette er en sak hvor det helt tydelig er gjort feil vurderinger. Flertallet mener videre at det er en del momenter knyttet til Equinors aktiviteter i USA som i dagens lys fremstår som nesten uforståelige, men at spørsmålet må være hvordan man går videre med dette. Flertallet avventer og imøteser Riksrevisjonens varslede rapport om hvordan staten har opptrådt som eier i Equinor. Flertallet merker seg at dette blir en oppfølging av Riksrevisjonens tidligere rapport fra 2011 og spørsmål Riksrevisjonen stilte rundt statens eierutøvelse overfor Equinor og selskapets utenlandsinvesteringer, men også en direkte følge av selskapets tap på rundt 200 mrd. kroner. Flertallet mener denne rapporten vil danne et viktig grunnlag for videre behandling av saken.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til statsråd Tina Brus ryddige og tydelige redegjørelse for Stortinget i juni 2020, hvor hun gikk grundig gjennom forhold knyttet til Equinors virksomhet i USA og statens eieroppfølging.

Disse medlemmer viser til at Equinors investeringer i USA har ført til store tap, og at det åpenbart har vært store utfordringer med kontroll internt. Det fremstår som om selskapet undervurderte oppgaven de påtok seg, overvurderte egne evner, tok for høy risiko og reagerte for sent med å ta tak i problemene.

Disse medlemmer vil understreke at det er selskapets styre og ledelse, som er ansvarlig for det som er skjedd, og mener det er viktig og riktig at selskapet har vært tydelige på at de har tatt, og vil fortsette å ta, læring av feil som er gjort.

Disse medlemmer har merket seg at debatten i kjølvannet av medienes omtale av saken berører sentrale prinsipper for statens eierskapsutøvelse. Disse medlemmer kan ikke se at det innenfor rammene av den eierskapspolitikken som tverrpolitisk, gjennom flere tiår, har vært lagt til grunn i Stortinget, er noe tidligere statsråder i Olje- og energidepartementet (OED) eller

staten som eier kunne gjort for å forhindre det som er skjedd. Det er selskapets ansvar.

Disse medlemmer viser til at den statlige eierskapspolitikken utøves i henhold til rolle- og ansvarsdelingen mellom aksjonærer, styre og ledelse slik det fremgår av selskapslovgivningen, og innenfor rammen av anerkjente prinsipper for eierstyring og selskapsledelse. Det følger av dette at staten som eier i Equinor ikke involverer seg i forretningsmessige beslutninger som selskapet gjør. Det er styrets og ledelsens ansvar. Dette gjelder også for Equinors aktiviteter i utlandet.

Disse medlemmer mener det er viktig at Olje- og energidepartementet følger opp statens forventninger til selskaper med statlig eierandel slik de fremkommer i eierskapsmeldingene. Statsråden var i sin redegjørelse tydelig på at lønnsomhet er en sentral del i eierdialogen mellom OED og Equinor. Målet med statens eierskap i selskapet er høyest mulig avkastning over tid.

Disse medlemmer mener det er positivt at OED i eieroppfølgingen av Equinor etter 2014 har vært særlig opptatt av utviklingen og nedskrivninger i selskapets landvirksomhet i USA. Spesielt har både i kvartalsmøter mellom Equinor og OED etter selskapets resultatfremleggelser og i eiermøter mellom olje- og energiministeren og styreleder selskapets internasjonale virksomhet vært tema, herunder nedskrivninger og lønnsomhet for landvirksomheten i USA.

Disse medlemmer viser til at for ytterligere å styrke eieroppfølgingen utarbeidet meglerhuset Arctic Securities på oppdrag fra OED i 2015 en rapport om Equinors internasjonale virksomhet, herunder virksomheten i USA. Rapporten viste bl.a. at det var varierende lønnsomhet mellom ulike prosjekter i USA, og at prisen Equinor betalte, var på linje med den prisen konkurrenter betalte. Rapporten er offentlig og ble oversendt Stortinget i mai i år.

Disse medlemmer viser til at det under høringen i komiteen ble klart at selskapets internasjonale virksomhet har vært tema for diskusjon i halvårlege eiermøter, i kvartalsmøter mellom Equinor og OED etter selskapets resultatfremleggelser og i særlige møter ved behov. Videre ble det i høringen orientert om at OED i møtene har vært opptatt av selskapets utvikling i USA. Det ble klart at OED gjennom regnskaper og informasjon fra Equinor har vært informert om at selskapet har hatt store tap og svak lønnsomhet i USA etter 2014. At lønnsomheten i landvirksomheten i USA i større grad påvirkes av oljeprisen enn virksomheten på norsk sokkel, har vært kjent både for OED og for markedet for øvrig. Selskapet har også informert om at landvirksomheten har hatt svakere lønnsomhet enn virksomheten til havs i Mexicogolfen.

Disse medlemmer viser til at OED ble kjent med det samlede regnskapsmessige tapet på 20,4 mrd. dollar knyttet til virksomheten i USA gjennom selska-

pets årsrapport etter mediernes omtale av tapet. Informasjonen om det samlede tapet burde ha vært lettere tilgjengelig, noe selskapets ledelse har sagt seg enig i.

Disse medlemmer mener det var viktig og riktig at Equinors styre i juni 2020 nedsatte et utvalg ledet av PwC for en gjennomgang av selskapets virksomhet i USA. Formålet med gjennomgangen var å sikre læring for selskapets fremtidige forretningsmessige beslutninger og virksomhet. PwC-rapporten gir en grundig gjennomgang av Equinors landbaserte virksomhet i USA.

Disse medlemmer vil trekke frem at rapporten peker på flere kritikkverdige forhold, særlig i forbindelse med og etter oppkjøpet av Brigham Exploration i 2011.

Disse medlemmer mener det er positivt at Equinor ifølge PwC-rapporten siden 2014 har gjennomført tiltak for å løse utfordringene, at internkontrollen i USA i dag er vesentlig forbedret, og videre at tidligere styreleder Svein Rennemo på høringen med energi- og miljøkomiteen understreket ansvaret det sittende styret på det tidspunkt hadde. Videre understreket Equinor overfor komiteen at det fremdeles pågår et særskilt arbeid for å oppnå ytterligere forbedringer på konkrete områder, blant annet knyttet til selskapets innkjøpsprosesser.

Disse medlemmer mener at det er svært viktig at selskapet tar lærdom av erfaringene fra USA også i virksomheten fremover.

Disse medlemmer viser til at OED har endret rutine for å følge opp selskapet med et ekstra møte etter fremlagt årsrapport, at selskapet nå har endret sin rapportering som følge av et ønske fra OED om bedre tilgjengelighet – og at USA nå rapporteres på som et eget segment.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener den ukulturen som har blitt avdekket gjennom denne saken, er svært alvorlig. Dette er forhold som sannsynligvis kunne blitt avdekket tidligere gjennom en mer aktiv styring fra departementets side.

Disse medlemmer vil peke på at en hovedårsak til de store økonomiske tapene i USA var en overdreven tro på framtidige olje- og gasspriser. Disse medlemmer vil peke på Equinors kvartalsrapport fra oktober 2020, hvor de anslår en oljepris på 64 dollar per fat etter 2030. Selv om dette er et lavere anslag enn selskapet tidligere har operert med, er det en god del høyere enn det Det internasjonale energibyrået (IEA) legger til grunn dersom verden skal nå togradersmålet i Parisavtalen. Disse medlemmer viser til at IEAs anslag for oljeprisen i et scenario hvor verden når togradersmålet etter 2025, er 57 dollar. Disse medlemmer viser videre til at det grunnleggende målet i Parisavtalen er å unngå en temperaturøkning på mer enn 1,5 grader. Dermed vil ol-

jeprisen måtte bli enda lavere enn 57 dollar. Disse medlemmer mener derfor at Equinor med sine oljeprisanslag inngår et veddemål mot at verden skal løse klimakrisen. Det er kun i en verden hvor det fossile energiforbruket fortsetter å øke, at oljeprisen kan komme opp på de nivåene Equinor regner med. Disse medlemmer frykter videre at Equinor ved å legge for høye oljeprisanslag til grunn for sine beregninger framover kan komme med forslag til nye olje- og gassutbygginger som ikke bare vil være et problem for klimaet, men også for norsk økonomi. Faren øker for at det bygges ut olje- og gassfelt som pga. skattesystemet er lønnsomme for oljeselskapene, men ulønnsomme for fellesskapet.

Disse medlemmer vil også vise til at oljeselskapet BP før sommeren varslet at de ville skrive ned verdier med opptil 171 mrd. kroner etter å ha redusert sine langsiktige oljeprisutsikter med 27 pst. til 55 dollar fatet i perioden 2021–2050.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil videre vise til at Sosialistisk Venstreparti gjentatte ganger har tatt initiativ til en bred gjennomgang av lønnsomheten på norsk sokkel sett i lys av Parisavtalen, uten at regjeringspartiene har ønsket å gjøre dette. Dette medlem mener erfaringene fra Equinors USA-skandale og selskapets høye anslag for framtidig oljepris øker behovet for en slik gjennomgang.

Dette medlem ser videre fram til Riksrevisjonens varslede rapport om eierstyringen av Equinor og vil vise til at Sosialistisk Venstreparti før sommeren fremmet forslag om at Equinors USA-skandale skulle behandles av kontroll- og konstitusjonskomiteen. Dette medlem mener det fortsatt er aktuelt, og vil komme tilbake til det når Riksrevisjonens rapport foreligger.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener de forholdene som er avdekket, på en skremmende måte demonstrerer hvor lite kontroll skiftende regjeringer har hatt med Equinors feilslåtte investeringer i utlandet. Equinor har sløst bort nær 200 mrd.

kroner på et gigantisk veddemål mot klimapolitikken ved å investere i dyre, sterkt forurensende ressurser som bare blir lønnsomme hvis etterspørselen etter fossil energi er høy.

Dette medlem viser til Representantforslag 111 S (2019–2020), der dette medlem foreslo å opprette en granskningskomisjon for å granske Equinors utenlandsinvesteringer og eierstyringen av Equinor, jf. Innst. 397 S (2019–2020). Forslaget fikk imidlertid ikke flertall da det ble behandlet i Stortinget den 15. oktober i år. I lys av hvor alvorlig denne saken er, mener dette medlem at det fortsatt kan være aktuelt å opprette en granskningskomisjon, og vil vurdere det nærmere når Riksrevisjonens rapport om eierstyringen av Equinor foreligger.

Uttalelse fra næringskomiteen

Energi- og miljøkomiteen oversendte 26. november 2020 utkast til innstilling til næringskomiteen for uttalelse.

Næringskomiteen uttaler følgende i brev av 2. desember 2020 til energi- og miljøkomiteen:

«Næringskomiteen viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling datert 26. november 2020 vedrørende Redegjørelse av olje- og energiministeren om Equinor ASAs virksomhet i USA og statens eieroppfølging (holdt i Stortingets møte 10. juni 2020).

Næringskomiteen har ingen ytterligere merknader til utkast til innstilling.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til redegjørelsen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Redegjørelse av olje- og energiministeren om Equinor ASAs virksomhet i USA og statens eieroppfølging – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 3. desember 2020

Ketil Kjenseth

leder

Espen Barth Eide

ordfører

VEDLEGG

Review of financial reporting
The Board of Directors - Statoil ASA

Postboks 8500
4035 Stavanger

Partly exempt from public disclosure
Freedom of Information Act (FIA) § 13 (1),
cf Public Administration Act (PAA) § 13 (1) no 2

Enquiries to: Morten Barstad
Dir. line +47 22 93 97 21
Our reference: 13/6479
Date: 10.03.2014

1. Introduction

Finanstilsynet (The Financial Supervisory Authority of Norway) has reviewed certain aspects of the 2012 consolidated financial statement of Statoil ASA ("Statoil"), cf. the Securities Trading Act section 15-1 (3). The financial statements were published on 22 March 2013 and the first letter requesting information was sent Statoil on 3 June 2013.

Three errors have been identified in Statoil's financial statement for 2012. All relate to the accounting rules on impairment testing of non-financial assets. Statoil does not agree with Finanstilsynet's assessments of the three issues and views its practices to be within the applicable rules. In letters of 28 February and 9 March 2014, Statoil has nonetheless stated that, for two of the errors, it will change its accounting practices in line with Finanstilsynet's evaluation and correct in accordance with IFRS. Finanstilsynet orders Statoil to correct the third error in its historic financial reporting and change its accounting practices.

A summary of the review is presented in paragraph 2 below. Paragraph 3 discusses the question of error and materiality relative to Finanstilsynet's findings. In paragraph 4, Finanstilsynet's decision in the matter is included. The three errors are described in greater depth in appendices A-C, and Finanstilsynet's decision relates to the error described in Appendix C. Appendix D gives a summary of other topics addressed in the review.

2. Summary of the review

2.1 Process

The review of Statoil's 2012 financial statements has covered a number of topics and included an extensive correspondence. There have been several meetings with the issuer. Finanstilsynet sent Statoil an advanced notification of decision on 13 December 2013, and received the issuer's

response on 27 January 2014. Finanstilsynet has in several meetings requested the advice of the Advisory Expert Committee on Accounting Issues (the "Expert Committee"). The statements from the Expert Committee are attached to appendices A-C, respectively.

2.2 Background

Impairment issues have become more relevant for the exploration and production industry. Several factors have contributed to this, including the price developments for hydrocarbons, break-even prices being under pressure from an increase in supplier costs and the trend towards development of more inaccessible resources. Finanstilsynet's review of Statoil's financial statements for 2012 focused on key aspects of the issuer's principles for impairment testing, as well as assets and activities presumed to be affected by the recent shale revolution in the US.

IFRS-rules on impairment shall ensure that assets are not reflected in the financial statements at values exceeding their recoverable amount, defined as the higher of the asset's value in use and fair value less cost to sell. When determining value in use, an issuer shall reflect the expected present value of the future cash flows, i.e. the weighted average of all possible outcomes. Assumptions applied must be reasonable and supportable.

If indicators of impairment exist, IAS 36 "Impairment of Assets" requires an impairment test to be performed. In addition, certain intangible assets shall be tested for impairment annually. If it is not possible to determine an individual asset's recoverable amount, an entity shall determine the recoverable amount of the cash generating unit ("CGU") to which the asset belongs. A CGU is the smallest identifiable group of assets that generates cash inflows that are largely independent from other assets or groups of assets. Impairment tests are generally sensitive to which level assets, or groups of assets, are identified as CGUs. Incorrect identification of a CGU at a too high level may result in assets generating significant cash inflows erroneously being grouped with assets that are not. This may in turn lead to write-downs not being carried out.

IAS 37 "Provisions, contingent liabilities and contingent assets" normally requires separate provisions for onerous contracts. If there are assets dedicated to an onerous contract, an entity recognizes an impairment loss for those assets (or the CGU to which they belong) before a separate provision for the contract is established. A CGU shall be determined consistently over time, unless a change is justified. In circumstances where it is justified to separate an onerous contract from the CGU, but a separate provision for the contract is not established, the financial statements will give an incomplete presentation of the total liabilities.

2.3 The three errors identified

2.3.1 Value in use for impairment purposes - Practice of using reliability intervals

The first error identified involves key elements of Statoil's accounting practice related to impairment testing of non-financial assets. More specifically the error relates to the application of a reliability interval (range) around the company's initial value in use ("VIU") estimate. In Finanstilsynet's view, the use of a reliability interval when testing assets for impairment is not in accordance with IFRS.

According to IAS 36, uncertainty in determining an asset's value in use should be reflected in one of two ways; either as adjustments to the future cash flows or the discount rate. Whichever approach an entity adopts to reflect expectations about possible uncertainties and variations, the result of the computation should be the weighted average of all possible outcomes. Finanstilsynet is of the opinion that IAS 36 requires the value in use to be estimated as a singular estimate (point estimate) and not an interval. Finanstilsynet believes this to be consistent with widespread IFRS practice. If the book value of an asset falls below the estimated value in use, the issuer shall record an impairment loss.

In its correspondence with Finanstilsynet, Statoil has described its methodology for testing non-financial assets for impairment. When calculating an asset's VIU as part of testing assets for impairment, Statoil first establishes an initial estimate of an asset's net present value where uncertainty is either reflected in the cash flow or discount rate. After this, according to Statoil's accounting manual, an interval of best estimates of value in use is set around the initial estimate. The interval will depend on the uncertainty deemed to be present, and will range from a minimum of 15 % up to 30 % on both sides of the initial estimate. As long as the book value of an asset is within the interval, Statoil will not record an impairment loss (even if the mid-point of the interval is below the book value). If the highest value within the interval is below the book value, Statoil will seek to determine the asset's fair value less cost to sell. Statoil will then determine the best estimate of an un-biased value of the asset as a single number. An impairment loss will be booked, and the asset written down to the mid-point of the interval, if the highest value within the interval is below the book value and fair value less cost to sell is below the initial VIU estimate.

[.....Text deleted. FIA § 13 (1), cf PAA § 13 (1) no 2.....]. Relative to the financial result, the most significant accounting effect of the principle in a reporting period was in Q1-2009 when the sum of Statoil's initial VIU estimates (mid-point of the range) was approximately NOK 1,5 billion below the sum of the book values. In Q1-2009 Statoil reported a net operating income of NOK 35,5 billion and a net income of NOK 4 billion.

In Finanstilsynet's view, the 2012 financial statements do not contain adequate disclosure of Statoil's principle for use of reliability intervals in determining recoverable amount. Such adequate information is important to enable users to understand the financial statements and the judgments applied by the issuer. Finanstilsynet has not observed a similar practice from other entities.

Application of a reliability interval in calculating recoverable amount will generally result in less variability in periodic financial results because there will be fewer instances of impairment and reversal than what follows from IFRS. On the other hand, in cases where additional changes in the value of the assets in subsequent periods nevertheless cause the recognition of impairments/reversals, these effects will be larger than they otherwise would have been.

Reference is made to appendix A for further description of Statoil's accounting practice and arguments, Finanstilsynet's evaluation and statement from the Expert Committee.

2.3.2 Identifying the Cash Generating Unit – the Marcellus Shale Play

The second error identified by Finanstilsynet relates to Statoil's practice of cash generating unit ("CGU") identification for unconventional onshore assets. Finanstilsynet is of the opinion that

Marcellus should be split into more than one CGU based on a bottom up analysis. The review has focused on the Marcellus Shale Play in USA, but the issue has general application for Statoil's unconventional assets.

The Marcellus play is the US shale play with the largest geographical extent, spanning over several states. In total, Marcellus covers an area of approximately 250.000 km², almost twice the size of the Norwegian part of the North Sea opened for petroleum exploration and production by Norwegian authorities (approx. 129.700 km²). By year-end 2012, Statoil had participated in the drilling of more than 800 wells on its Marcellus licenses.

For its offshore oil and gas assets, Statoil will normally view each field or plant as a separate CGU. Finanstilsynet understands this to be consistent with widespread IFRS practice. In relation to its onshore activity, Statoil's accounting principle disclosure states that each unconventional shale play is considered as one cash generating unit. Each of Statoil's four major unconventional shale plays in North-America, including the Marcellus asset, is consequently viewed as constituting one CGU for purposes of impairment testing.

According to IAS 36, identifying a CGU is a bottom-up process. A CGU is the smallest identifiable group of assets that generates cash inflows that are largely independent of the cash inflows from other assets or group of assets. Based on information provided by Statoil, and as further described in appendix B, Finanstilsynet is of the opinion that the Marcellus asset generates more than one largely independent cash flow. The Marcellus CGU shall therefore be split into more than one CGU for the purposes of impairment testing.

During the review process Finanstilsynet asked Statoil if it deemed impairment indicators to be present for the Marcellus asset in 2012. Statoil originally stated that it did not view such indicators to be present and that it had not performed an impairment test, but has in its letter of 27 January 2014 supplemented this and informed that an impairment test was performed for Marcellus in Q2-2012. In line with Finanstilsynet's advance notice of decision, Statoil has stated that it will identify more than one CGU in Marcellus and perform impairment tests using 2012 input.

Reference is made to appendix B for further description of Statoil's accounting practice and arguments, Finanstilsynet's evaluation and statement from the Expert Committee.

2.3.3 Re-definition of Cash Generating Unit and provision for Cove Point loss contract

The third error identified, relates to Statoil's operationalization of certain guidance in IAS 36 pertaining to changes in the components included in the CGU identified. The operationalization was developed in relation to onerous take- or pay contracts for import capacity at the Cove Point terminal in Maryland, USA. Part of the import capacity was acquired by Statoil in 2002 from El Paso Merchant Energy L.P. together with an agreement for the purchase of liquefied natural gas ("LNG") from Snøhvit/Melkøya, and these contracts were grouped in the Statoil Natural Gas LLC CGU. Part of the import capacity was acquired by way of an expansion agreement in 2006.

The capacity contracts in question were meant to give Statoil access to the North-American gas market. A considerable part of the LNG from Snøhvit/Melkøya was originally destined for the US. Under the take-or-pay contracts, Statoil is obliged to make payments even if it does not make use of

the terminal's capacity. Due to falling US natural gas prices and expectations of low future prices caused by new domestic shale gas production, Statoil started viewing the Cove Point capacity contracts as loss contracts from 2010.

In Q2-2011, an updated evaluation of the accounting for the Cove Point contracts was undertaken by Statoil. Based on new assumptions for inter alia US gas prices, the expected use of the contracts was virtually nil for the remaining time of the capacity contracts. Statoil decided that the following criteria had to be met to justify a re-definition of the CGU: "Positive management decision not to use the terminal capacity, where the decision should involve permanent and/or irreversible non-usage consequences, or, alternatively; -expectations of no utilization to be sustained and evidences over an extended time period (i.e. trend establishment)". Statoil did not regard that either of these criteria were met, and hence did not redefine the CGU and make the loss provision in Q2-2011. This was also the case in the following quarterly assessments in 2011 and 2012. An early termination agreement with its counterpart Dominion Resources Inc. was signed on 19 March 2013 for the expansion contract and a provision for the Cove Point contracts made in Q1-2013. At the time of recognition, Statoil measured the loss contracts at NOK 4,9 billion, and stated that it included all remaining future payment obligations under all the Cove Point capacity contracts.

In Finanstilsynet's opinion, Statoil's operationalization constitutes a higher threshold for redefining the CGU than what a reasonable application of IAS 36 allows for. The evaluation of when a change in the composition of a CGU is justified must be based on other guidance relating to CGU identification in IAS 36. Statoil's evaluation of whether the Cove Point capacity would be used effectively included an evaluation of whether the contracts were expected to generate future cash inflows (and not just costs). The expected usage of the capacity contract, and hence the expected inflows of cash, were nil in Q2-2011. It can be argued that from that point on, the other assets in the CGU generated cash inflows independently of the onerous contract. Developments subsequent to Q2-2011 served to further substantiate the arguments for splitting the Cove Point capacity contracts from the SNG CGU. Finanstilsynet finds that a redefinition of the CGU and booking of a separate provision for the Cove Point contracts should have been done prior to Q1-2013.

Reference is made to appendix C for further description of Statoil's accounting practice and arguments, Finanstilsynet's evaluation and statement from the Expert Committee. In paragraph 4, Finanstilsynet's decision in the matter is included.

2.4 Other aspects of the review

The review has covered a number of topics which Finanstilsynet has taken under advisement or discontinued work on due to reasons of materiality. Statoil is recommended to present DPNA (Development and Production North America) as a separate reporting segment in the disclosures.

Reference is made to appendix D for further description of Statoil's accounting practice and arguments, and Finanstilsynet's evaluation.

3. Question of error and materiality

Even though Statoil has stated that it will treat two of the three issues as errors and change its accounting practices in line with Finanstilsynet's evaluation, Statoil does not agree with the

presentation of any of the three issues as errors. In its letter of 27 January 2014 in response to Finanstilsynet's advance notice of decision, Statoil writes that the three issues should be characterized as "different views on how to interpret relevant accounting standards in complicated areas and apply them to factual situations". It is underlined that the issuer has used its best professional judgment and professional advice.

Financial statements reviewed by Finanstilsynet and other enforcers in the EEA have in addition to being prepared by issuers' in accordance with their best professional judgment, also been audited. The concept of an error within IFRS includes more than mathematical mistakes. Generally, enforcement actions will focus on errors relating to oversights and misinterpretation of facts and mistakes in applying accounting policies.

Finanstilsynet agrees that the application of professional judgment is a key factor, both in preparing financial statements in general and particularly relating to accounting estimates. Statoil highlights that for all three issues, the internal processes relating to the development and operationalization of accounting principles had the characteristics of sound accounting judgment, and as such must be deemed a reasonable application of IFRS.

The existence of a sound process does not preclude Finanstilsynet from reviewing the accounting judgments made by the preparer and consider whether these are reasonable and in accordance with IFRS.

The three errors all relate to the accounting rules on impairment testing of non-financial assets. In Statoil's 2012 financial statements, property, plant and equipment and intangible assets constitute 2/3 of the total assets, with a book value of approximately NOK 527 billion.

Statoil agrees that the accounting principles subject to discussion are important. However, Statoil in its 27 January 2014 letter holds that "the question of whether they are "material" in the sense in which such term is used in IAS 8 and other accounting standards is a question of the actual effect on the financial statements affected by Statoil's interpretation and application of the relevant accounting standards."

Although not disagreeing with this, Finanstilsynet emphasizes that errors are material if they could influence the economic decisions that users make on the basis of the financial statements. Furthermore, materiality depends on both the size and nature of the error. The materiality evaluation includes an evaluation of the effects of the errors in the financial statement both individually and collectively. The rules in IAS 8 "Accounting policies, changes in accounting estimates and errors" and the accompanying evaluation of materiality apply not only to annual financial statements, but also to interim financial statements. If one error individually is deemed material and corrected retrospectively, the restatement shall also include the effect of the other identified errors.

Among others, the errors identified affect the historic interim and annual financial statements up to and including 2012. As such they are prior period errors. According to IAS 8, material errors in prior periods shall be corrected retrospectively in the first set of financial statements authorized for use after their discovery. Based on the information Finanstilsynet has reviewed, and with regard to the size and nature of the three errors identified, as well as the effect they have had on prior periods,

Finanstilsynet is of the opinion that they collectively are material. Finanstilsynet emphasizes, however, that a complete materiality assessment in accordance with IAS 8 has not been performed.

Statoil must evaluate the materiality of the errors described in paragraphs 2.3.1 and 2.3.2 and assess corresponding corrections in accordance with IAS 8. The error described in paragraph 2.3.3. shall be corrected in line with Finanstilsynet's decision in paragraph 4. Since the onerous contract provision affected Statoil's Q1-2013 interim financial report, a retrospective correction of the error will affect Statoil's 2013 annual financial statement still not authorized for issue.

4. Finanstilsynet's decision and closing remarks

Pursuant to the Securities Trading Act section 15-1 subsection (3) and the Securities Trading Regulations of 29 June 2007 no. 876 section 13-8 litra a and b, Finanstilsynet orders Statoil to:

Change its future accounting practices for redetermination of CGUs containing onerous contracts. Correct the described error by establishing a separate onerous contract provision for the Cove Point capacity contract in a financial period prior to Q1-2013. The correction shall be presented in the next periodic financial report. Information about the circumstance shall be given in notes to the accounts.

Finanstilsynet's decisions can be appealed, cf. the Public Administration Act section 28. The Appellate instance is the Ministry of Finance. The appeal shall be filed with Finanstilsynet. The time limit for filing an appeal is within 3 weeks of receipt of this notification of decision. In accordance with section 18 and 19 of the Public Administration Act, Statoil has the right to acquaint itself with the documents in the matter.

Finanstilsynet confirms that in relation to the two errors described in paragraphs 2.3.1 and 2.3.2, cf. appendices A and B, the review will be closed, provided that Statoil will correct in accordance with IFRS and change its accounting practices in line with Finanstilsynet's evaluation.

Finanstilsynet emphasizes that this letter may contain information subject to the Securities Trading Act section 5-2 (1), cf. section 3-2 on disclosure of inside information, and requests the issuer to consider if this is the case.

Please contact Gaute S. Gravir, Head of Section, if you have any questions or need of clarification. Finanstilsynet has forwarded a copy of this letter to the issuer's appointed auditor and to Oslo Børs.

On behalf of Finanstilsynet.

Anne Merethe Bellamy
Director

Gaute S. Gravir
Head of Section